

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра української мови



ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

Юрій БІДЗІЛЯ (підпис) Юрій БІДЗІЛЯ

(підпис)

м.т.т.

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СФЕРІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ
В СУЧАСНІЙ АКАДЕМІЧНІЙ ТА ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ**

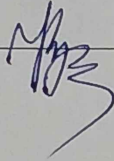
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література».

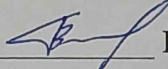
Розробник: *Лавер Оксана Володимирівна*, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **української мови**

Протокол №12 від «27» червня 2024 року

Завідувач кафедри  Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**
Протокол № 9 від «28» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії  Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійних – 3.	2-й	2-й
	Лекції:	
	22	6
	Практичні (семінарські):	
	16	6
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	52	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Незалежність Української Держави сприяє утвердженню нових тенденцій у функціонуванні української лексики. Курс «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті» дасть змогу більш кваліфіковано пояснювати інноваційні зміни у сфері української лексики кін. ХХ – поч. ХХІ ст., активно впроваджувати здобуті знання в академічній та шкільній освіті.

Мета навчальної дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»** полягає в тому, щоб здобувачі опанували базові знання про найновіші тенденції динаміки лексичного складу сучасної української мови, навчилися правильно аналізувати їх, засвоїли принципи кодифікації неологізмів, застарілих слів, уміли грамотно, творчо викладати свої думки в навчальному процесі.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова і література», вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

ЗК9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Здатність до формування патріотичного світогляду, розуміння принципів розвитку суспільства, визначення власної громадянської позиції.

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК9. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, необхідні для професійної та/або інноваційної діяльності вчителя.

ФК10. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик.

ФК12 Здатність застосовувати поглиблені знання із мовознавства та літературознавства для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією.

ФК13. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК15. Здатність планувати, організовувати, виконувати та презентувати прикладне дослідження з української мови, української літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою до вивчення навчальної дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»** є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

ОК 1. Психологія освітньої діяльності

ОК 2. Педагогіка сучасної школи

ОК 8. Новітні напрями сучасного мовознавства.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література», вивчення навчальної дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»** повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифри ПРН
Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.	РН 6
Демонструє вміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.	РН 9
Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.	РН 14
Орієнтується в різних мовознавчих та літературознавчих напрямках і школах, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої та літературознавчої науки, демонструє власну інтерпретацію літературних та мовних явищ.	РН 15
Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією.	РН19

Цінує різноманіття та мультикультурність світу й здатний керуватися у своїй освітній діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	PH23
---	-------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»:**

Очікувані результати навчання	Шифри ПРН
Здобувач повинен: засвоїти основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень, демонструвати навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження;	PH 6
відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання <i>демонструвати</i> уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал для ефективної інтерпретації змін, що відбуваються в лексичному значенні слова й словниковому складі в процесі розвитку мови і суспільства;	PH 9
в процесі навчання і викладання дотримуватись культури академічної доброчесності у власній діяльності та формувати її в учнів;	PH 14
відповідно до сучасних досягнень української лексикографічної школи здійснювати науковий аналіз енциклопедичних та лінгвістичних словників, їх структуру, призначення, еволюцію основних принципів у доборі реєстрових слів, структурувати лексикографічний матеріал з урахуванням новітніх методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;	PH 15
застосовувати поглиблені знання з теорії української мови та літератури для вирішення професійних завдань, обирати оптимальні методи та вільно користуватися спеціальною термінологією для аналізу конкретних причин загрози зникнення багатьох мов і діалектів, суть інтерференційних процесів, самостійно будувати стратегію захисту і розвитку мови, особливо її лексичного фонду;	PH 19
зважаючи на різноманіття та мультикультурність світу, студент повинен використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної галузі для ознайомлення учнів з розв'язанням складних проблем, наприклад: вплив екстралінгвальних чинників на лексичний склад мови, кількість і природу чужорідних слів в усному та писемному мовленні, зокрема в текстах ЗМІ (засилля запозичень, жаргонізмів, елементів молодіжного сленгу), нові тенденції функціонування української мови, відродження так званих «репресованих» слів, інтелектуалізацію лексичних одиниць, процеси естетизації мови на лексичному рівні.	PH 23

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи

демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

усні комплексні відповіді, підготовка презентаційних матеріалів, письмові дослідницькі роботи, робота зі словниками, редагування та лексичний аналіз текстів різних стилів; виконання тестових завдань на сайті електронного навчання; іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на практичних заняттях; виконання вправ та завдань, виконання та захист індивідуальних проєктів.

Форма модульного контролю: письмова (тести, відповідь на теоретичні питання, виконання практичних завдань).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота № 1	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
9	8	8	8	8	9		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота № 2	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»:**

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття (усна відповідь)	4	20	4	20
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Доповідь	1	5	1	5

Лексикологічний розбір слова	1	5	1	5
Підготовка словникової статті			1	5
Презентація	1	5	1	5
Навчання на онлайн-платформах (один курс із запропонованих)	1	5	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни **ОК 10 «Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті»** проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які виконали усі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів одержаних під час модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання, виконання практичних завдань. Робота складається з тестів, двох теоретичних питань / словника термінів, двох (трьох) практичних завдань.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то іспит може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає іспит за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модуль контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Тести	10	20	10	20
Словник термінів	1	15	1	15
Практичне завдання	3	15	3	15
Разом		50		50

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82-89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64– 73
E	Задовільно		60–63
FX	Не задовільно	Не зараховано	35–59
F	Не задовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за іспит визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт. Здобуті бали переводяться також в оцінку за чотирибальною національною шкалою.

Оцінку **«відмінно» (90–100 балів, А)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку **«добре» (82–89 балів, В)** заслуговує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку **«добре» (74–81 бал, С)** заслуговує здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на іспиті з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку **«задовільно» (64–73 бали, D)** заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку **«задовільно» (60–63 бали, E)** заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35–59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (35 балів, F) виставляється студенту, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

До складання іспиту допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і, яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання іспиту і в нього виникає академічна заборгованість.

Іспит з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролю та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на іспиті рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання іспиту оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Іспит проходить в усній формі. На іспит виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на іспиті здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за іспит заноситься у відомість обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Інноваційні зміни в лексичному складі української мови та їх висвітлення в сучасній академічній та шкільній освіті.

Тема 1. Вступ. Вплив динаміки мови на загальний, індивідуальний та фаховий лексикон.

Аспекти вивчення динаміки української мови кінця XX – початку XXI ст. Мовна ситуація та мовна політика в Україні, їх вплив на формування лексики української мови. Роль держави й особистості в розвитку української мови. Інформаційна безпека, мовне насильство. Мовна ситуація в населених пунктах України.

Динамічні процеси у сфері територіальних діалектів (на матеріалі деяких говорів Закарпаття).

Переваги і недоліки білінгвізму.

Нові тенденції у функціонуванні української мови, її інтелектуалізація, звільнення від штампів, залишків «новомови» радянського часу. Український мовно-інформаційний фонд

Національної академії наук України. Розробка і створення інформаційно-лінгвістичних систем. Складні питання лексикології української мови та їх висвітлення у шкільній програмі.

Тема 2. Інноваційні процеси в українському лексиконі кін. XX – поч. XXI ст. та методика їх вивчення в сучасній академічній та шкільній освіті.

Склад української лексики посттоталітарного періоду. Теоретичні засади та провідні напрями вивчення української лексики кін. XX – поч. XXI ст. в сучасній академічній та шкільній освіті.

Динаміка лексичної та словотвірної норми мови. Типи мовних інновацій. Різновиди лексичних інновацій. Динаміка україномовної категоризації світу та її вияви в новій лексиці. Інновації в складі термінологічної лексики посттоталітарного періоду. Еколінгвістична та соціолінгвістична проблематика в українських мовознавчих та лінгводидактичних студіях (на матеріалі лексичного складу української мови).

Тема 3. Лінгводидактичні засади вивчення української неології.

Зародження і розвиток української неології. Загальномовні й авторські неологізми. Основні тематичні групи неологізмів. Дослідження семантичних змін в українській лексиці. Метафоризація як провідний процес у творенні неосемантів. Нові утворення як результат метонімізації. Іншомовні слова як важливе джерело збагачення лексичної системи української мови. Проблема вивчення запозиченої лексики. Чинники активізації нововходжень. Особливості освоєння нових іншомовних слів. Англіцизми й американізми. Запозичення з інших європейських мов. Етранжизми з неєвропейських мов.

Сучасні тенденції у функціонуванні нових іншомовних слів. Запозичення як провідники семантичної інтерференції в терміносистемах: український досвід на тлі контактів з іншими мовами. Неологізми як дидактичний матеріал в академічній та шкільній освіті (стратегія реалізації дослідницького проекту).

Тема 4. Актуалізація та пасивізація в складі української лексики кінця XX – початку XXI ст.: їх висвітлення в шкільній та академічній програмі.

1. Актуалізація як один із інноваційних процесів у лексиці. Особливості актуалізованої (відродженої) лексики. Методика виявлення актуалізованої лексики. Основні групи актуалізованої лексики. Актуалізація лексико-семантичних одиниць релігійного стилю української літературної мови. Основні типи оновлення лексико-семантичних одиниць сучасної української літературної мови. Пасивізація лексем в українській мові кінця XX — початку XXI століття. Специфіка вивчення актуалізованої та пасивізованої лексики в шкільній програмі та в аспекті сучасних лінгвістичних концепцій.

Тема 5. Сучасні мовознавчі та лінгводидактичні дослідження функціонально-стилістичних можливостей української лексики.

Формально-семантична стратифікація та функціонально-стильова диференціація українського лексикону на початку XXI ст.

Соціальна диференціація української мови: проблеми й аспекти вивчення. Інтенсифікація вживання нової розмовної лексики в стилістичних дискурсах української мови кін. XX – поч. XXI ст.

Активізація творення та функціонування некодифікованих розмовних одиниць. Субстандартна лексика. Жаргонізація та арготизація. Активізація деяких діалектизмів. Україномовний комп'ютерний сленг.

**Модуль 2. Інноваційні процеси
в українському ономастиконі кін. XX – поч. XXI ст.: проблеми
їх висвітлення в сучасній лінгводидактиці.**

Тема 6. Онімний простір української мови кін. XX – поч. XXI ст. як об'єкт вивчення в галузях ономастики та лінгводидактики.

Вплив екстралінгвальних чинників на склад і структуру національного онімікону українців (Огляд сучасних наукових досліджень у галузі ономастики). Сучасні класифікації пропріальних одиниць. Чинники, що впливають на склад та динаміку українського ономастикону кін. XX – поч. XXI ст. Стан сучасного українського ономастикону з погляду його нормалізації: законодавча і правописна база. Вивчення інноваційних змін українського ономастикону в сучасній академічній та шкільній програмі.

Тема 7. Специфіка соціально зумовлених інновацій у різних підсистемах українського ономастикону посттоталітарної доби.

Поняття про екстенсивну та інтенсивну модель розвитку українського ономастикону. Стихійний характер розвитку ономастикону та способи його стабілізації.

Ономастична лексикографія у сфері лінгводидактики.

Тема 8. Тенденції розвитку сучасного українського антропонімікону.

Офіційна та неофіційна система іменування людини. Вплив позамовних чинників на вибір імені. Шляхи формування іменника модерної української нації. Наслідки лексичної інтерференції в системі українських антропонімів. Українські імена перед викликами XXI ст.

Зміни в системі українських прізвищ. Проблемні питання словотвору, правопису і словозміни українських імен та прізвищ у сучасних шкільних підручниках з української мови.

Новітні українські прізвиська як показник культури народу. Псевдоніми українських воїнів: проблеми і перспективи їх наукового дослідження на рівнях академічної та шкільної освіти.

Тема 9. Назви населених пунктів України як культурологічний складник освітнього процесу.

Екстралінгвальні чинники формування українського топонімікону. Інноваційні зміни у сфері українського топонімікону. Проблеми нормалізації назв населених пунктів. Власні назви як засіб вираження політичної ідеології. Ненормативні українські ойконіми, урбоніми та ергоніми. Проблемні еколінгвальні зони української топонімії посттоталітарної доби.

Тема 10. Інновації в ономастичному просторі художніх творів українських письменників і методика розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Літературно-художні оніми як засіб естетизації мови. Суспільно-політичні передумови творення літературно-художніх антропонімів пострадянської доби. Традиції і новаторство української літературно-художньої антропонімії посттоталітарної доби. Літературно-художня антропонімія як дидактичний матеріал для укладання творчих учнівських завдань.

Тема 11. Українська лексикографія у формуванні мовної професійної компетентності здобувачів освіти.

Розвиток лексикографії в незалежній Україні: здобутки і проблеми. Найважливіші словники української мови кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Лексикографічна критика. Словники і довідники з культури мови. Загальна характеристика найновіших ономастичних словників. Комп'ютерна лексикографія.

Перспективи української лексикографії у сфері сучасної лінгводидактики. Лексикографічна компетентність здобувача академічної та шкільної освіти. Електронні словники як ікт у формуванні мовної професійної компетентності здобувачів освіти.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Денна форма				Заочна форма		
	усього	у тому числі			усього		
		лк	п.з.	с.р.		лк	п.з.
2-й семестр							

Модуль 1. Інноваційні зміни в лексичному складі української мови та їх висвітлення в сучасній академічній та шкільній освіті.								
Тема 1. Вступ. Вплив динаміки мови на загальний, індивідуальний та фаховий лексикон.	9	2	1	6	10	2	-	8
Тема 2. Інноваційні процеси в українському лексиконі кін. XX – поч. XXI ст. та методика їх вивчення в сучасній академічній та шкільній освіті.	9	2	1	6	8		-	8
Тема 3. Лінгводидактичні засади вивчення української неології.	8	2	2	4	10		2	8
Тема 4. Актуалізація та пасивізація в складі української лексики кінця XX – початку XXI ст.: їх висвітлення в шкільній та академічній програмі.	8	2	2	4	8		-	8
Тема 5. Сучасні мовознавчі та лінгводидактичні дослідження функціонально-стилістичних можливостей української лексики.	10	2	2	6	8		-	8
Разом за модулем 1	44	10	8	26	44	2	2	40
Модуль 2. Інноваційні процеси в українському ономастиконі кін. XX – поч. XXI ст.: проблеми їх висвітлення в сучасній лінгводидактиці.								
Тема 6. Онімний простір української мови кін. XX – поч. XXI ст. як об'єкт вивчення в галузях ономастики та лінгводидактики.	6	2	-	4	10	2		8
Тема 7. Специфіка соціально зумовлених інновацій у різних підсистемах українського ономастикону посттоталітарної доби.	8	2	2	4	10		2	8
Тема 8. Тенденції розвитку сучасного українського антропонімікону.	8	2	2	4	8		-	8
Тема 9. Назви населених пунктів України як культурологічний складник освітнього процесу.	8	2	2	4	6		-	6
Тема 10. Інновації в ономастичному просторі художніх творів українських письменників і методика розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.	6	2	-	4	6	2	-	4
Тема 11. Українська лексикографія у формуванні мовної професійної компетентності здобувачів освіти.	10	2	2	6	6		2	4
Разом за модулем 2	46	12	8	26	46	4	4	38

Усього годин	90	22	16	52	90	6	6	78
---------------------	----	----	----	----	----	---	---	----

6.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Вплив динаміки мови на загальний, індивідуальний та фаховий лексикон.	1	-
2	Інноваційні процеси в українському лексиконі кін. XX – поч. XXI ст. та методика їх вивчення в сучасній академічній та шкільній освіті.	1	-
3	Лінгводидактичні засади вивчення української неології.	2	2
4	Актуалізація та пасивізація в складі української лексики кінця XX – початку XXI ст.: їх висвітлення в шкільній та академічній програмі.	2	-
5	Сучасні мовознавчі та лінгводидактичні дослідження функціонально-стилістичних можливостей української лексики.	2	-
6	Специфіка соціально зумовлених інновацій у різних підсистемах українського ономастикону посттоталітарної доби.	2	2
7	Тенденції розвитку українського антропонімікону посттоталітарної доби.	2	-
8	Назви населених пунктів України як культурологічний складник освітнього процесу.	2	-
9	Українська лексикографія у формуванні мовної професійної компетентності здобувачів освіти.	2	2
	Усього годин	16	6

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, конспектування наукової й навчальної літератури. Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє під час тематичного опитування на практичних заняттях, перевірки конспектів тощо та відображає в загальній оцінці за тему і модуль.

Частиною самостійної роботи є навчання на онлайн-ресурсах. Пропонуємо два курси (серед них один можна опрацювати), які ознайомлюють студентів з новою методикою засвоєння знань про мову, зокрема про інновації в лексиці української мови. Цей вид роботи оцінюється 5 балами.

1. Онлайн-курс про те, як залюбитись в українську. Режим доступу:

<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1696>

2. Мовна компетентність педагога. Система знань з лексики та стилістики в освіті. Режим доступу: <https://pifa.com.ua/training/movna-kompetentnist-pedagoga-sistema-znan-3750?inpoint=ippo.com.ua>

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Псевдолінгвістичні маніпуляції як інструмент творення нової мови та порушення цілісності українського етнокультурного простору.	6/8
2	Українська термінологіка кін. ХХ – поч. ХХІ ст.	6/8
3	Актуалізована лексика української мови кін. ХХ – поч. ХХІ ст.	4/8
4	Зміни в словниковому складі української літературної мови в посттоталітарний період.	4/8
5	Джерела поповнення української лексики у посттоталітарний період. Індекс престижу мови як параметр мовної політики	6/8
6	Досягнення української ономастики кін. ХХ - поч. ХХІ ст.	4/8
7	Українські імена перед викликами ХХІ ст.	4/8
8	Еколінгвістична проблематика у сфері української лексики, зокрема ономастики.	4/8
9	Основні принципи естетизації власних назв у мові художньої літератури посттоталітарної доби.	4/6
10	Українське та міжнародне законодавство як вагомий фактор забезпечення еколінгвальної стабільності українського ономастикону	4/4
11	Перспективи української лексикографії	6/4
	Разом	52/78

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання призначені для відпрацювання пропущених занять із поважних причин, а також мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, та застосування цих знань на практиці:

1. Виконання додаткових вправ із збірників і за матеріалами методичних розробок.
2. Реферування наукових статей.
3. Написання рефератів.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: офісні додатки, електронне навчання в середовищі Moodle, сайт електронного навчання УжНУ (<https://moodle.uzhnu.edu.ua>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Методичне забезпечення

1. Лавер О.В. Інноваційні процеси у сфері української лексики в сучасній академічній та шкільній освіті: Методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня

вищої освіти філологічного факультету УжНУ, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, спеціалізація 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, кваліфікація магістр середньої освіти (українська мова і література), вчитель української мови і літератури, викладач закладу фахової передвищої, вищої освіти, освітньо-професійна програма «Українська мова і література». Ужгород: 2024. 107 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/65492>

2. Лавер О.В. Найновіші процеси у сфері української лексики посттоталітарної доби: Методичний посібник для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти філологічного факультету УжНУ, спеціальність 035 Філологія, спеціалізація 035.01 Українська мова і література, освітньо-професійна програма «Українська мова і література». Ужгород: 2023. 99 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/54217>

Основна література

1. Белей Лесь. Українська мова на початку XXI ст.: Параметризація соціально-лінгвістичних змін. Київ: Люта справа, 2019. 144 с.
2. Громко Т.В. Електронні словники як ікт у формуванні мовної професійної компетентності здобувачів освіти. *Сучасна освіта: методологія, теорія, практика. VI Всеукраїнська науково-практична конференція (з міжнародною участю) (25 квітня 2023 року)*. Дніпро. 2023. С. 80 – 83.
3. Громко Т.В. Сучасні методи пошуку в електронних словниках у сфері лінгводидактики. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)* : зб. наук. праць. Дрогобич, 2023. № 19. С. 16 – 23.
4. Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П., Клименко Н.Ф. Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі: монографія / відп. ред. Є.А. Карпіловська; підготувала. електрон. оригінал-макет Ю.О. Цигвінцева. Київ: Інститут української мови НАН України, 2024. 351 с. [Електронне видання]
5. Стишов О.А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Біла Церква : «Авторитет», 2019. 198 с.
6. Струганець Л. В. Неологізація та архаїзація лексики української мови: методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2017. 68 с.

Допоміжна література

1. Ажнюк Б.М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації. *Мовознавство*. 2001. №3 С. 48–54.
2. Белей Лесь. Інтернет-блог "Живий Журнал" як мовна спільнота: статус та специфіка комунікації. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. 2008. Вип. 12. С. 67-69. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spml_2008_12_12
3. Белей Л. Мовна спорідненість української крізь призму списку Сводеша. *In memoriam: Любомир Белей (1962 – 2018)*. *Збірник наукових праць*. Ужгород: Карпатська вежа, 2022. С. 53 – 63.
4. Белей, Лесь Суржик: соціолінгвістична перспектива. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства* : зб. наук. праць / відп. ред. І.В. Сабадош. Ужгород, 2017. Вип.22. С. 5–8. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/21981>
5. Белей Л. Українські імена колись і тепер. Київ: Темпора, 2010. 128 с.

6. Белей Л. Ім'я дитини в українській родині. Харків: Фоліо, 2010. 285 с.
7. Белей Л.О. Псевдонауковий дискурс етномовної ідентифікації населення прикордонних районів Карпат посттоталітарної доби. *Науковий збірник української культури у Свиднику*. Т. 26. Свидник: 2011. С. 52 – 59.
8. Белей Л.О. «Русинський» сепаратизм: націєтворення in vitro. Київ: Темпора, 2017. 392 с.
9. Белей Л.О. «Русинський язык» в Закарпатській області поч. ХХІ ст.: реалізація мовних прав автохтонного населення чи мовознавча містифікація. *Мовознавство*. №5. 2013. С. 34-40.
10. Белей О.О. Суспільно зумовлені інновації в сучасному українському антропоніміконі періоду після революції гідності. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_31743_teka_11911
11. Белей О.О. Інноваційна сутність сучасного ономастикону української мови воєнного періоду. *In memoriam: Любомир Белей (1962 – 2018)*. Збірник наукових праць. Ужгород: видавництво «Карпатська вежа», 2022. С. 63 – 83.
12. Білятинська І. Комп'ютерна лексикографія як перспективний напрямок розвитку процесу укладання словників. URL: https://prlingv.at.ua/publ/komp_juterna_leksikografija_jak_perspektivnij_naprjamok_rozvitku_procesu_ukladannja_slovniv/1-1-0-7
13. Вегеш А.І. Українська літературно-художня ономастика. Збірник статей. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2023. 510 с.
14. Вплив суспільних змін на розвиток української мови: Монографія / Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк, Н.Ф. Клименко, В.І. Критська, Т.К. Пуздирева, Ю.В. Романюк; Відп. ред. Є.А. Карпіловська. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 444 с.
15. Волекжаніна Ю.Г. Актуалізована лексика сучасної газети. *Вісник Запорізького національного університету*. Філологічні науки: зб. наук. статей / голов. ред. П.І. Білоусенко; відп. ред. Т.В. Хом'як. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. № 2. С. 59–65.
16. Гнатюк Л. Реактивація лексико-семантичних засобів як джерело поповнення словникового складу сучасної української літературної мови. *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ: 2004. Вип.11. Кн.1. С. 101–105.
17. Городенська К. Українська неологія. Українська мова. 2009. № 3. С. 137–141.
18. Демська О.М. Предметна галузь загальномовного корпусу: питання про суржик. *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки (Мовознавство)*. Том 137. 2012. С. 17 – 20.
19. Демська О.М. Два аспекти лексикографії : місце у системі мовознавчих дисциплін і структура. *Магістеріум*. 2009. Вип. 37. Мовознавчі студії. С. 18-23.
20. Дзюбіна О.І. Структура, семантика, прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook (на матеріалі англійської мови): дис. канд. філол. наук. Львів: 2016. 206 с.
21. Дудик М.П. Про активізацію, деактивізацію і реактивізацію у мовленнєвій семантиці. *Система і структура східнослов'янських мов*: зб. наук. пр. Київ: Знання, 2002. С. 181–186.
22. Жижома О.О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному дискурсі 80–90-х років ХХ століття: дис. кандидата філол. наук: 10.02.01. Київ: 2003. 242 с.
23. Жуковська В.В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 31 (70). № 3 Ч. 1 2020. С.113 – 119.

24. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної. Відомості Верховної Ради, 2019, № 21, с. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
25. Єрмоленко С. Говіркове багатоголосся сучасної української прози. *Українознавство*. 2008. Число 1. С. 198–205.
26. Калетник А.А. Неокласична неологія: лінгвістичний статус: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 304 с.
27. Карпіловська Є. Вторинна номінація у сучасній українській мові: тенденції розвитку. *Лінгвістичні студії*. Вип. 20. Донецьк, 2010. С. 27–32.
28. Карпіловська Є.А. Призабуті ресурси української номінації (за матеріалами словників 1920–1930-х років). *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. С. 278–284.
29. Карпіловська Є.А. Зміни в структурі сучасної української мови та можливості їх моделювання. *Українська мова*. 2011. № 2. С. 3–18.
30. Карпіловська Є.А. Корпусна лінгвістика. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-5251>
31. Коваленко Б.О. Стилістично знижена лексика в мові сучасної української публіцистики. Кам'янець-Подільський, 2009. 182 с.
32. Ковтунець О.С. Актуалізація лексики української літературної мови кінця ХХ — початку ХХІ століття: автореферат дис. канд. філол. наук: 10.02.01 — українська мова. Київ, 2017. 21 с.
33. Колоїз Ж.В. Українська неологія: здобутки та перспективи. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]*. Сер.: Філологія. Мовознавство. 2009. Т. 105, Вип. 92. С. 57–62.
34. Колоїз Ж.В. Українська okazіональна деривація. Київ: Акцент, 2007. 311 с.
35. Кравець Л. Динаміка метафори в українській поезії ХХ століття: монографія. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 416 с.
36. Косяк Н. Стилістично маркована лексика: арго, жаргон, сленг, суржик, варваризми, екзотизми, пуризм. Їх роль і місце у мовленні. *Українська мова та література*. 2011. № 41–42. С. 10–15.
37. Кюнцлі Р. В., Пискач О. Д., О. В. Дерпак. Культура українського мовлення: Навчальний посібник. Львів: 2010. 236 с.
38. Левченко Т.М. Субстандартна лексика в мові засобів масової комунікації: стилістика і прагматика. Кваліфікаційна наукова праця на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова [на правах рукопису]. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021 <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Levchenko-avtoreferat.pdf>
39. Лисенко О.А. Іншомовні слова як різновид лексичної інтерференції. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 7(75), жовтень. С. 174–176.
40. Лінгвістично-інформаційні студії: праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України: у 5 т. /В.А. Широков та ін. Т. 1: Наукова парадигма та основні мовно-інформаційні структури. Київ: Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2018. 271 с.

41. Мазурик Д.В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.): дис. кандидата філол. наук: 10.02.01. Львів, 2002. 212 с.
42. Масенко Л. Усні форми побутування мови. Явище вульгаризації мовлення. *Незалежний культурологічний часопис «ї»*. Львів, 2004. С. 58–69.
43. Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст. (Зміни в лексиці). *Дивослово*. 2000. № 4. С. 15–20.
44. Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ (Збірник наукових праць). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 688 с.
45. Навальна М.І. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.
46. Німчук В.В. Державна мова. Українська мова. Енциклопедія. Київ: 2004. С. 140-142.
47. Негер О.Б. Українська урбанонімія Закарпаття у ХХ – на початку ХХІ ст. Ужгород: РІК-У, 2018. 200 с.
48. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2014). Словник. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2015. 220 с.
49. Нові тенденції розвитку української мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. О.В. Бабакова. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 96 с. С. 9 – 29.
50. Нуждак Л. Український ономастикон посттоталітарної доби у світлі еколінгвістики. Ужгород: 2012. 238 с.
51. Нуждак Л.В. Еколінгвістичні особливості сучасної української пропріальної лексики. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. URL: <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n43/61.pdf>
52. Нуждак Л.В. Лінгвокультурологічні дослідження українських онімів. *Вісник Житомирського державного університету*. Випуск 68. Філологічні науки. URL: <eprints.zu.edu.ua/9497/1/30.pdf>
53. Пахомова С.М. Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах. /Наук. ред. П.П. Чучка. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет". Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2012. 344 с.
54. Пахомова С.М. Ономастика в дзеркалі українсько-словацької комунікації. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2019. Випуск 71. Ч. I. С.188–198.
55. Підкуймуха Л.М. Позивні учасників антитерористичної операції на Донбасі : спроба аналізу. *Мова : класичне - модерне - постмодерне : збірник наукових праць*. 2016. Вип. 2. С. 135 – 144.
56. Поліщук Н.О. Термінолексика як джерело оновлення газетного тексту (на матеріалі газет перших десятиліть ХХІ ст. Кваліфікаційна наукова праця на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова [на правах рукопису]. Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2019 URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Polischuk_Nataliia/Terminoleksyka_iak_dzherelo_onovlennia_hazetnoho_tekstu_na_materiali_hazet_pershykh_desiatylyt_XXI_s.pdf
57. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч.посібник. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
58. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
59. Романюк М.І. Соціально зумовлені інновації в ономастиконі Закарпаття кін. ХХ – поч. ХХІ ст. Ужгород: *Гр'яжда*, 2007. 124 с.\

60. Сабадош І.В. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Лексикологія і семасіологія. Фразеологія. Лексикографія: Практикум для студентів-філологів спеціальності «Українська мова і література». Ужгород, 2010. 124 с.
61. Свистун Н.О. Динаміка антропонімікону м. Тернополя ХІХ ст. (чоловічий український та польський іменники). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2011. Вип. 28. С. 418-423. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nrkrnu_fil_2011_28_116.
62. Сербенська О. Актуальні проблеми екології української мови та сучасні засоби масової комунікації. *Українська періодика: історія і сучасність*. Львів: 2002.
63. Сербенська О. Інтерференційні явища в публічному мовленні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2001. Вип. 24. С. 177 – 181.
64. Сополіга М. Політичне русинство – антиукраїнський проект (в контексті Словаччини). *In ternet: Любомир Белей (1962 – 2018). Збірник наукових праць*. Ужгород: видавництво «Карпатська вежа», 2022. С. 141 – 173.
65. Ставицька Л. Проблеми вивчення жаргонної лексики: Соціолінгвістичний аспект. *Українська мова*. 2001. № 1. С. 55–68.
66. Ставицька Л. Сучасний український інтержаргон: проблеми й аспекти вивчення. *Мовознавство: Доп. та повідомл. ІV Міжнар. конг. українців / Відп. ред. В. Німчук*. Київ: Пульсари, 2002. С. 213–216.
67. Ставицька Леся. Арго, жаргон, сленг. Соціальна диференціація мови. Київ: 2005.
68. Ставицька Л. Український жаргон: словник. Київ: Критика, 2005. 496 с.
69. Стишов О.А. Актуалізація традиційної української лексики і проблема сучасної літературної норми. *Мова і культура*. Київ: Collegium, 1998. Т. 2. С. 127–128.
70. Стишов О.А. Динамічні процеси в лексиці та фразеології сучасної української мови (друга половина 80-х — 90-ті роки ХХ ст.). *Najnowsze dzieje języków słowiańskich*. Українська мова / Red. nauk. S. Jermolenko. Opole: Un-t Opolski. 1999. S. 90–103.
71. Стишов О.А. Пасивізація окремих груп лексики на сучасному етапі. *Система і структура східнослов'янських мов*: зб. наук. пр. /Ред-кол.: В. І. Гончаров (відп. ред.) та ін. Київ: Знання. 2001. С. 197–203.
72. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття [Текст]: на матеріалі мови засобів масової інформації. Київ: Пугач, 2005. 388 с.
73. Стишов О.А. Основні тенденції розвитку лексичного складу української мови початку ХХІ століття. *Вісник Запорізького національного університету: зб. наук. пр. Філологічні науки*. Запоріжжя: Запорізький національний ун-т, 2012. С. 406–415.
74. Стишов О.А. Номінації осіб в сучасній українській мові (на матеріалі дискурсу ЗМІ). *Мовознавство*. 2012. № 6. С. 23–37. (1 частина).
75. Стишов О.А. Номінації осіб в сучасній українській мові (на матеріалі дискурсу ЗМІ). *Мовознавство*. 2013. № .1 С. 20–29. (2 частина).
76. Стишов О.А. Актуалізовані слова в українській мові кінця ХХ — початку ХХІ століття. *Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії*: зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне – Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2013. Вип. 21 (3). С. 71–74.
77. Стишов О.А. Семантична деривація жаргонізмів у сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харківського нац. педуніверситету ім. Г. Сковороди*. Харків: ХДПУ, 2016. Вип. 41. С. 74–84.

78. Стишов О.А. Тематичні групи термінів-неологізмів в сучасному українськомовному медіадискурсі. *Наукова термінологія нового століття: теоретичні і практичні виміри: зб. наук. пр.* Рівне, 2016. С. 102–106.
79. Стишов О.А. Позасловникова розмовна метафора в сучасній українській мові. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство): зб. наук. пр.* Вінниця: ТОВ «фірма «Планер», 2016. Вип. 23. С. 47–53.
80. Стишов О.А. Нові іншомовні слова в українськомовних ЗМІ початку ХХІ століття. *Studia Philologica (Філологічні студії): зб. наук. праць / редколегія: І.Р. Буніятова, Л.І. Белехова, О.Є. Бондарева [та ін.].* Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. Вип. 9. С. 66–75.
81. Стишов О. Спортивні жаргонізми в українській мові кінця ХХ — початку ХХІ століття. *Грамматичні студії: зб. наук. праць/ Донецький нац. ун-т; наук. ред. А. П. Загнітко.* Вип. 34. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 76–84.
82. Стишов О.А. Стилiстично маркованi лексичнi неологiзми в дискурсі ЗМІ початку ХХІ століття. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр.* Харків, 2018. Вип. 47. С. 91–98.
83. Стишов О., Ярова І. Молодіжні жаргонізми в українській мові кінця ХХ — початку ХХІ століття. *Українська мова і література в школах України.* 2018. № 10. С. 3–7.
84. Томіленко Л.М. Актуалізація та пасивізація української лексики на сучасному етапі (на матеріалі I тому Словника української мови у 20 томах). *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія.* Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. С. 553–558.
85. Чемеркін С.Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньо-структурні процеси. Київ: 2009. 240 с.
86. Чучка П.П. Антропонімія Закарпаття. Ужгород: 2008. 671 с.
87. Шевельов Ю. У довгій черзі: проблеми реабілітації. Київ. 1991. № 12. С. 72–76.
88. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус. Чернівці, 1998.
89. Широков В.А. Комп'ютерна лексикографія. Київ: Наукова думка, 2011. 351 с.
90. Щур І.І. Україномовний комп'ютерний сленг: формування і функціонування: дис. кандидата філол. наук: 10.02.01. Київ: 2006. 245 с.

Лексикографічні джерела

1. Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики / Є.А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко, В. І. Критська, Т. К. Пуздирева, Ю. В. Романюк; Відп. ред. Є.А. Карпіловська. Київ: ТОВ «КММ», 2013. 416 с.
2. Белей Л. Ім'я для дитини в українській родині: словник-довідник. Ужгород: Просвіта, 1993. 116 с.
3. Белей Л. Як тебе (на)звати? Харків : Фоліо, 2010. 280 с.
4. Белей Л. Ім'я дитини в українській родині. Харків: Фоліо, 2010. 285 с.
5. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів, 2003.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь, 2005. 1728 с.
7. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ: Наук. думка, 2004. 448 с.
8. Дерба С.М. Словник з української термінології прикладної (комп'ютерної) лінгвістики. Київ: 2007. 325 с.

9. Дергач Д. Словник онімів українських мас-медіа. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. 175 с.
10. Довідник з культури мови: Посібник / С.Я. Єрмоленко, С.П. Бабик, Н.М. Сологуб та ін.; За ред. С.Я. Єрмоленко. Київ: Вища школа, 2005. 399 с.
11. Єрмоленко С.Я., Бабик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я. Єрмоленко. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
12. Колоїз Ж.В. Тлумачно-словотвірний словник okazіоналізмів. Кривий Ріг, 2003. 166 с.
13. Мазурик Д. Нове в українській лексиці. Словник-довідник. Львів: Світ, 2002. 130 с.
14. Медіалінгвістика: Словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов / За ред. Л. І. Шевченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 326 с.
15. Нелюба А. Лексико-словотвірні інновації (1983–2003): словник. /Міністерство освіти і науки України, Харк. нац. унт ім. В. Каразіна, Харк. істор. філол. тво; Анатолій Нелюба. Харків: 2004. 136 с.
16. Нелюба А. М. Лексико-словотвірні інновації (2014). Словник / А. Нелюба, Є. Редько. Харків: ХІФТ, 2015. 220 с.
17. Нові й актуалізовані слова та значення: Словникові матеріали (2002–2010) / Кер. проекту і відп. ред. О.М. Тищенко, авт. колектив: В.О. Балог, Н.Є. Лозова, Л.О. Тименко, О.М. Тищенко [Інститут української мови НАН України] Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 280 с.
18. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367с.
19. Сизонов Д.Ю. Медична термінологія в українських ЗМІ: словник / За ред. Л.І. Шевченко / Д.Ю. Сизонов. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. 335 с.
20. Сучасний словник іншомовних слів /Укл. О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк. Київ: Довіра, 2006. 789 с.
21. Словник іншомовних слів / Уклад. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. Київ: Наукова думка, 2000. 680 с.
22. Словник поетичної мови Василя Стуса (рідковживані слова та індивідуально-авторські новотвори / Укл. Л.В. Оліфіренко. Київ: 2003. 88 с.
23. Словник сучасного українського сленгу / упоряд. Т. М. Кондратюк. Харків: Фоліо, 2006. 350 с.
24. Словник української мови в двадцяти томах: Том I — VIII. Київ: 2010–2018.
25. Словотворчість незалежної України, 1991–2011: Словник / Укладач А. Нелюба. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2012. 608 с.
26. Словотворчість незалежної України. 2012–2016: Словник / Укладачі А. Нелюба, Є. Редько; загальна редакція А. Нелюби. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 460 с.
27. Ставицька Леся. Український жаргон: Словник. Київ: Критика, 2005. 496 с.
28. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В.М. Русанівський [та ін.]. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
29. Чучка П. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. Львів : Світ, 2005. 704 с. [С. XLVIII].
30. Чучка П.П. Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник. Ужгород: Ліра, 2011. 432 с.
31. Шевченко Л.І. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник/ Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов; відп. ред. Л.І. Шевченко. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. Ч. 1. 120 с.

32. Щур І.І. Словник комп'ютерного сленгу української мови. Київ: 2006.

33. Яцимірська М.Г. Сучасний медіатекст: Словник-довідник. Львів: ПАІС, 2005. 128 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Виконання завдань з програми „Мовний калейдоскоп”, розміщеної в Інтернеті (кер. проекту - О. Сербенська, Web-підтримка - І. Довгий). Адреса:

<http://www.lnu.edu.ua/lknp/mova.htm>

Інтегрована лексикографічна система «Словники України» / Національна академія наук України. – Версія 1.03. – Український мовно-інформаційний фонд, 2003

<http://www.slovnyk.net/>

Освітні портали:

<http://sum.in.ua/>

<http://www.mova.info/>

<https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>